

Arturo Campion

Euskaltegi denentzat baldintza berak aldarri

Eguneroko egoerak irudikatuz euskara irakastea, horixe Arturo Campion Iruñeko euskaltegiaren lana. Aurten 40 urte bete ditu zeregin horretan eta ospatzeko data duten arren, euskaltegiak ez du garirik onena bizi, besteak beste, diru-laguntza faltagatik. Egoera larria da.

Testua eta argazkiak:
IURE EIZAGIRRE

IKAREN ARTURO CAMPION euskaltegia 1972an sortu zen, euskararen inguruan mugimendu handi samarra zegoen hamarkadan –euskara batuaren oinarriak ezarri berriak, ikastolak eratzen hasiak, Euskaltzaindiak alfabetatze taldeak sortuak...–. Iruñean ere bazen mugimendurik eta hortik sortu zen euskaltegia. Nafarroako Unibertsitatean ikasten zuen gazte talde baten nahia eta, besteak beste, lehen ikastolen sorreran ibili zen Etorkizuna elkartearena batu eta lehen euskara eskolak sortu ziren. Etorkizuna elkarateak Nafarroako Gobernuko ondare kulturalaren babeserako Principe de Viana erakundearen eta Euskaltzaindiaren babesaren zuzen, beraz, euskaltegia ere babes apur batekin eratu zen.

Ordutik 40 urte igaro dira eta lehen euskaltegi hark beste batzuen sorrera ekarri du, IKAREN kasuan Nafarroan eta Araban. Foru Erkidegoan Iruñerrian, Bortzirietan, Malerrekan eta Leitzaaldean ditu euskaltegiak. Guztira 700 bat ikasle dabilta euskara ikasten, horietako 200 bat Arturo Campionen. Araban, berriz, Gasteizen eta Arabar Errioxan eskaintzen du zerbitzua eta hiriburuan bakarrik 2.000 ikasle ditu. Hainbat udaletan, enpresatan, sindikatutan eta bigarren hezkuntzako ikastetxetan dituzten ikasleak gehitu behar zaizkie horiei.

IKAko euskaltegietan, Nafarroan, 700 ikasle inguru dabilta; Iruñeko Arturo Campionen 200 bat dira.

Egoera ez da berdina bi erkidegoetan, ez ikasle kopuruari ezta diru-laguntzei dagokionez ere. Sagrario Aleman Arturo Campion euskaltegiko zuzendaria da 1982az geroztik eta bere ustez, nahiz eta aurten murriztu diren, Araban diru-laguntzak handiagoak dira. Gainera, helduen euskalduntzea arautuago dago. Haren iritziz, erraztasun eta laguntza handiagoa dute Eusko Jaurlaritzaren, Aldundiaren eta udalen aldetik. “Iruñean, esaterako,

Udalak ez du bekarik ematen euskalduntzeko”, azaldu du Alemanek, eta Nafarroako Gobernuaren laguntza “hutsaren hurrengoa da” gaineratu du. Laguntza faltaz ez ezik, euskarari ematen zaion balioaz kezu da Aleman, izan ere, “instituzioetatik ez da euskara baloratu eta ez dute jendea euskara ikastera bultzatu urteetan, askotan jarrera kontrakoak izan da. Gainera, legea bera ere oztopo da, euskara gune bakarrean baita ofiziala edo koofiziala.

Horrek ez du jendea euskara ikastera erakartzen”.

Eta euskara ikastea erabakitzen dutenentzat IKArena ez da aukera bakarra. Nafarroako Gobernuak ere sortu zuen euskaltegia bere garaian eta denborarekin IKAkoen lehiakide bihurtu da. Alemanek honela azaldu du egoera: “Hasieran ikastaro trinkoak ematen zituen Gobernuaren euskaltegiak eta guk erritmo apalagoak, beraz, ez ginen lehiakideak. Osagarriak ginen, eta beharrezkoak biak”. Gero, ordea, Gobernuaren euskaltegia erritmo apalagoko ikastaroak ematen hasi zen eta egun lehiakide bihurtu dira. Eskaintza berbera egin arren, prezioetan alde handia dagoela adierazi du Alemanek, Arturo Campionen ikasten dutenek, adibidez, lauzpabost aldiz gehiago ordaindu behar baitute baliabide ezberdintasuna dela eta. Horregatik, eskaria argia da: “Euskaldunak sortzea izan behar da guztion helburua, baina ahal bada guztiok erraztasun berak izanda, ez dugu ongi ikusten batzuek erraztasunik ez izatea ez zaielako nahikoa laguntza ematen euskara ikasteko”.

Egungo egoeran, zer?

Alemanek argi utzi du, Nafarroan euskalgintzan lanean dabilen edozein talderena bezala, IKAREN egoera larria dela. Dirua ez ezik, ikasleak behar dituzte eta hauek lortzeko kanpaina egin beharko dutela, euskara gizartearen gehiago txertatu beharko dutela, uste du.

Helburu hori lortzeko euskalgintzako beste hainbat talderekin lan egin beharraz ohartarazi du: “Ikasle berriak lortzea oso garrantzitsua da, are gehiago egoera honetan, hizkuntza-politika egitearen izenean euskararen aurkako politika egiten ari direnean. Horren aurrean euskalgintzako guztiok beste politika

40 urte, egun batean ospatzeko

Urtero egiten dituzte eskolaz kanpoko ekitaldiak Arturo Campion euskaltegian, baina aurten maiatzaren 12an izango dute ospakizun nagusia. Bertsolariekin ekingo diote egunari 11:00etan, eta fanfarrearekin Iruñeko Alde Zaharra zeharkatuko dute. Gaztelu plazara helduta, euskaltegiko ikasle batek jotak abestuko ditu euskaraz. Ondoren, hitz jostaketa izango da Aitor Txarterinarekin, Kike Amorrizekin eta Asisko Urmenetarekin. Giro ezin hobean Salestarreran (kiroldegian) bazkalduko dute eta amaitutakoan kantuan ariko dira. Arratsaldean Jarauta 69 fanfarreak girotuko du jaia, eta egunaren amaieran kontzertuak izango dira Balerdi Balerdi eta beste bi talderekin.

bat, euskararen aldekoa, egin beharko genuke. Guri dagokiguna ikasle gehiago erdieste da, euskara ikasteko eta erabiltzeko”.

“Ikasle berriak lortzea oso garrantzitsua da, areago hizkuntza-politika egitearen izenean euskararen aurkako politika egiten ari direnean”

SAGRARIO ALEMAN

Bizirautea da beste erronka eta horretarako laguntza ekonomikoa beharko dutela jakinarazi du. Iruñeko euskaltegiaren kasuan Arturo

Campion Fundazioa laguntzea izan daiteke bideetako bat. Jendearen dohaintzak jasotzen ditu Fundazioak eta euskaltegiak beharra duenean horrengana jotzen du.

Motibazio afektibo-identitarioa edo instrumentala

IKA euskaltegietakiko ikasleez galdeztean ere agertu da erkidegoen arteko bereizketa, batez ere Gasteizko eta gainerako euskaltegien artekoa. Alemanen iritziz, Nafarroan motibazio afektibo-identitarioa gailentzen da euskara ikasteko garaian, eta Araban, EAEn oro har, motibazio instrumentalak Nafarroan baino pisu handiagoa du. Euskarari emandako balioa dago horren atzean: “EAEn euskara zenbait lanpostutarako baloratu izan da eta Nafarroan, berriz, oso gutxi. Ondorioz, motibazio instrumentala oso marjinala da”.

Arturo Campioneko ikasleria heldu samarra da, baina Alemanek uste du D ereduan euskalduntzen ari den gazte askok ere baduela euskaltegiara hurbildu beharra. “Gazte horiek ez dute ingurune euskaldunik eta askotan euskara eskolako hizkuntza bezala ikusten dute. Ikuspegia aldatu egiten zaie hemen jendeak egiten duen ahalegina ikusita”.

Horregatik ez du izutzen etorkizunean gazteak eskolatik euskaldunduta irteeratik edo ikasketak euskaraz eginda titulua jasotzeagatik euskaltegiara ez joateak. Baina penagarria irizten dio ikasketengatik titulua emateari, gazte horiek gehienetan hartzen duten hizkuntza-maila ez baita euskaraz bizitzeko adinakoa. Bestalde, argi du etorkizuna: “Euskaltegiaren bokazioa desagertzea da, baina momentu honetan hori ametsa da. Gure helburua gizartearen euskalduntzea bada, urteetarako lana dugu”. ■

Babeslea: Hernaniko Udala

...eta busti egin nahi dugu